

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5286-5363/2543

นายมนัส อุทองทรัพย์ กับพวกโจทก์ ธนาคารออมสินจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 มาตรา 54, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 10, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 7, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 10, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 11, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 20, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 13, พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534 มาตรา 4, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 7, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 10, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 11, พ.ร.บ.ธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 มาตรา 20

ย่อ / หลักกฎหมาย

ธนาคารออมสิน จำเลย เป็นกิจการของรัฐ จำเลยจึงเป็นรัฐวิสาหกิจตาม พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 มาตรา 4 และโจทก์ทั้งหมดมีสถานะเป็น พนักงานรัฐวิสาหกิจด้วย โจทก์ทั้งหมดและจำเลยจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของมติคณะรัฐมนตรี เช่นเดียวกัน แม้จำเลยใช้หลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลานาน ถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และ พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 จะมีบทเฉพาะการในมาตรา 54 วรรคสอง บัญญัติให้ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างดังกล่าวซึ่งมีอยู่ ก่อนวันใช้ พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 ยังคงใช้บังคับต่อไป ก็ได้หมายความว่า ห้ามมิให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ไม่อาจดำเนินการตาม ขั้นตอนใน พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ซึ่งบัญญัติถึงวิธีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลง เกี่ยวกับสภาพการจ้างไว้โดยให้นายจ้างหรือลูกจ้างสามารถเรียกร้องให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างด้วยการแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพราะ กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในกิจการของเอกชนเท่านั้น ไม่ได้ใช้บังคับแก่ กิจการรัฐวิสาหกิจด้วย ทั้ง พ.ร.บ.พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 ก็ได้มีบทบัญญัติใน ลักษณะเช่นนั้น ประกอบกับรัฐวิสาหกิจเป็นกิจการของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ประเทศชาติและประชาชน เมื่อประเทศชาติตกอยู่ในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ การปรับลด เงินโบนัสของรัฐวิสาหกิจจะช่วยให้รัฐวิสาหกิจนำเงินที่ประหยัดได้ไปเพิ่มวงเงินเพื่อใช้ในการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้วงเงินลงทุนที่เบิกจ่ายได้จริงมีจำนวนสูงขึ้นและรัฐวิสาหกิจยังไม่ได้จ่ายเงินโบนัส ประจำปี 2541 ให้แก่พนักงาน คณะรัฐมนตรีย่อมมีมติให้ปรับลดเงินโบนัสของพนักงานรัฐวิสาหกิจ ประจำปี

คำพิพากษา

2541 ลงได้ไม่เป็นการลงมติย้อนหลัง และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้ปรับลดเงินโบนัสกรรมการ และพนักงานฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ลงทุกแห่ง ทุกคน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่ เป็นธรรมต่อบุคคลใด มติคณะรัฐมนตรีจึงมีผลใช้บังคับคดีทั้งเจ็ดสิบแปดสำนวนศาลแรงงานกลาง มีคำสั่งให้รวมพิจารณาพิพากษาเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกโจทก์เรียงตามลำดับสำนวนว่า โจทก์ที่ 1 ถึงโจทก์ที่ 78 โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดสำนวนฟ้องเป็นใจความว่า ขอให้ศาลบังคับจำเลยจ่ายเงินโบนัส ประจำปี 2541 ให้แก่โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดตามคำขอท้ายฟ้องแต่ละสำนวน พร้อมดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นับแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2542 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ จำเลยทั้ง

เจ็ดสิบแปดสำนวนให้การขอให้ยกฟ้อง ระหว่างพิจารณา โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดสละข้ออ้างเรื่อง การกระทำของจำเลยเป็นการฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตาม คำฟ้องข้อ 6 จำเลยสละข้อต่อสู้เรื่องอำนาจฟ้องตามคำให้การข้อ 7 และโจทก์จำเลยแถลงรับ ข้อเท็จจริงกันว่าจำเลยใช้หลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสตามมติคณะรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข 1 มาตั้งแต่ปี 2525 จนปัจจุบัน ครั้นวันที่ 1 ธันวาคม 2541 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ปรับลดเงินโบนัส ของกรรมการและพนักงานฝ่ายบริหารประจำปี 2541 ลงในอัตราร้อยละ 30 ของวงเงินโบนัสที่มี สิทธิได้รับ ตามเอกสารหมายเลข 2 จำเลยได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้โจทก์ทุกคนทราบแล้ว โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดทำหนังสือถึงรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังขอให้ทบทวนการปรับลด เงินโบนัส จำเลยจ่ายเงินโบนัสให้โจทก์แต่ละคนครบถ้วนถูกต้องตามมติคณะรัฐมนตรีเอกสารหมายเลข 2 แล้ว หากไม่มีมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวจำเลยจะต้องจ่ายเงินโบนัสให้โจทก์แต่ละคนเพิ่มอีก ตามจำนวนที่ฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดสำนวนอุทธรณ์ต่อ ศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ ธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพในทางทรัพย์สิน โดยได้รับโอนทรัพย์สิน สินทรัพย์ ความรับผิดชอบและธุรกิจของคลังออมสิน กรมไปรษณีย์โทรเลขมาดำเนินการภายใต้ การกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยต้องนำรายได้ประจำปีที่เหลือจากหักค่าใช้จ่าย และจัดสรรเป็นเงินสำรองเพื่อขยายกิจการแล้วส่งเป็นรายได้ของรัฐตามอัตราที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังกำหนด หากปีใดรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายและเมื่อได้นำเงินที่สะสมไว้มาจ่าย แล้วก็ยังไม่พอรายจ่าย รัฐต้องจ่ายเงินให้เท่าที่จำเป็น ตามความในพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 มาตรา 7, 10, 11 และ 20 ถือได้ว่าจำเลยเป็นกิจการของรัฐ จำเลยจึงเป็นรัฐวิสาหกิจ ตามพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 มาตรา 4 และโจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดมี สถานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจด้วย โจทก์ทั้งเจ็ดสิบแปดและจำเลยจึงต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของ มติคณะรัฐมนตรีเช่นเดียวกัน แม้จำเลยใช้หลักเกณฑ์การจ่ายเงินโบนัสตามเอกสารหมายเลข 1 โดย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลานาน ถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง และ พระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 จะมีบทเฉพาะกาลในมาตรา 54 วรรคสอง บัญญัติให้ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างดังกล่าวซึ่งมีอยู่ก่อนวันใช้พระราชบัญญัติ พนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 ยังคงใช้บังคับต่อไป ก็มีได้หมายความว่าห้ามไม่ให้มีการ แก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้ไม่อาจดำเนินการตามขั้นตอนใน พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 ซึ่งบัญญัติถึงวิธีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลง เกี่ยวกับสภาพการจ้างไว้โดยให้นายจ้างหรือลูกจ้างสามารถเรียกร้องให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างด้วยการแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพราะ กฎหมายดังกล่าวใช้บังคับระหว่างนายจ้างและลูกจ้างในกิจการของเอกชนเท่านั้น ไม่ได้ใช้บังคับแก่ กิจการรัฐวิสาหกิจด้วย ทั้งพระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.2534 ก็ได้มี บทบัญญัติในลักษณะเช่นนั้น ประกอบกับรัฐวิสาหกิจเป็นกิจการของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ อำนาจประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามเอกสารหมายเลข 2 ว่า ประเทศชาติตกอยู่ในสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ การปรับลดเงินโบนัสของรัฐวิสาหกิจจะช่วยให้ รัฐวิสาหกิจนำเงินที่ประหยัดได้ไปเพิ่มวงเงินเพื่อใช้ในการลงทุน ซึ่งจะทำให้วงเงินลงทุนที่เบิกจ่าย ได้จริงมีจำนวนสูงขึ้น และรัฐวิสาหกิจยังไม่ได้จ่ายเงินโบนัสประจำปี 2541 ให้แก่พนักงาน คณะรัฐมนตรีย่อมมีมติให้ปรับลดเงินโบนัสของพนักงานรัฐวิสาหกิจประจำปี 2541 ลงได้

ไม่เป็นการลงมติย้อนหลัง และมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวให้ปรับลดเงินโบนัสกรรมการและพนักงานฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ลงทุกแห่ง ทุกคน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใด มติคณะรัฐมนตรีตามเอกสารหมายเลข 2 จึงมีผลใช้บังคับ โจทก์ทั้งเจ็ดสืบแปดไม่อาจเรียกร้องให้จำเลยจ่ายเงินโบนัสที่ถูกปรับลดตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวได้ ศาลแรงงานกลางพิพากษาชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ทั้งเจ็ดสืบแปดสำนวนฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน.

องค์คณะ

จรัส พวงมณี · สละ เทศร่าพรรณ · กมล เพียรพิทักษ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← [deka.supremecourt.or.th](https://www.thaideka.online/deka/5286-5363/2543) · <https://www.thaideka.online/deka/5286-5363/2543>